17.2.2022

Lausunto talousvaliokunnalle HE 9/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö pitää esitystä sulkemiskorvauksen maksamisesta yrityksille joiden toimitilat on määrätty suljettavaksi kannatettavana. Sulkemiskorvaus ei todennäköisesti ole kustannustehokas tapa vähentää yritysten maksuvaikeuksia tai tukea työllisyyttä, koska se kohdistuu kaikkiin suljetuksi määrättyihin yrityksiin. Sulkemiskorvaus on kuitenkin perusteltu korvaus yrityksille, joiden liiketoiminnan harjoittaminen on tehty koronavirusepidemian hidastamiseksi määrättyjen rajoitusten seurauksena mahdottomaksi. Erityisesti valtiovarainministeriö kiittää ehdotusta siitä, että sulkemiskorvauksessa korvataan yrityksen todellisia kustannuksia sulkuajalta ja sitä, että ravintoloiden aukioloaikojen rajoitukset huomioidaan sulkemisena.

Omavastuuprosentin ehdotettu laskeminen 30 prosentista 25 prosenttiin kohdistaa tukea enemmän yrityksiin, joiden liikevaihto on laskenut kuudennen kustannustuen tukikaudella verrattuna yrityksiin, joiden liikevaihto on laskenut aikaisempien kustannustukikausien aikana. Vuoden 2021 keväällä säädetty suurten yritysten sulkemiskorvaus käytti puitetukiohjelmaa, missä tuen edellytyksenä on 30% omavastuu. Jos tätä suurempaa puitetukiohjelmaa käytetään myös nyt niiden yritysten tukemiseen, joilla pienemmän puitetukiohjelman enimmäismäärä on täynnä, niin tukien omavastuuprosentti tulee olemaan eri riippuen siitä, minkä puitetukiohjelman perusteella tukea myönnetään. Kustannustuessa liikevaihdon laskun omavastuuprosentin muuttaminen 30 prosentista 25 prosenttiin nostaa kustannustuen arvioituja kustannuksia noin 10 miljoonalla eurolla. Valtiovarainministeriö ei kannata omavastuuprosentin muuttamista, koska ei ole näyttöä, että kustannustuki olisi kustannustehokas keino päästä sen tavoitteisiin: vähentää konkursseja ja tukea yritysten toiminnan jatkumista.

Kustannustuen toistuva jatkaminen johtaa siihen, että yritykset huomioivat tulevat tuet päätöksissään, mikä voi hidastaa yritysten sopeutumista ja työntekijöiden ja muiden tuotannontekijöiden uudelleensijoittumista. Tuen jatkuessa tulee tarkastella, pystyttäisiinkö näihin tavoitteisiin joltain osin vaikuttamaan julkiselle taloudelle edullisemmilla keinoilla, esimerkiksi lainantakauksin, suorin lainoin tai oman pääoman ehtoisin sijoituksin.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

Lainmuutoksen vaikutuksista valtiontalouteen

Sulkemiskorvauksen arvioitu kustannus on noin 65 miljoonaa euroa kuukauden sulkua kohti. Arvio perustuu edellisen sulkemiskauden sulkemiskorvauksen kustannuksiin. Arviossa ei ole pystytty huomioimaan sitä, että nyt ehdotetusta sulkemiskorvauksesta korvattaisiin myös yleisötilaisuuksien osallistujamäärän rajoittamisista johtuvat yleisötilaisuuksien peruuntumisen kustannukset. Kesäkuusta 2021 voimassa olleen tapahtumatakuun toteutuneiden kustannusten perusteella odotus kuitenkin on, että tapahtumien sisällyttämisen vaikutus olisi pieni.

Kustannustuen neljännen hakukauden arvioitu kustannus valtiontaloudelle on noin 100 miljoonaa euroa. Kustannusta on arvioitu kustannustuen viidennellä kierroksella tukeen oikeutettujen ja tukea hakeneiden yritysten suhteen ja edellisen sulkukauden aikaisiin arvonlisäverotietojen perusteella. Lopullinen tukisumma voi poiketa tästä arviosta hyvin merkittävästi, jos yritysten liikevaihdot eivät ole muuttuneet vuoden 2022 alun sulkukaudella samaan tapaan kuin lopputalven 2021 sulkukaudella. Arviossa on pyritty huomioimaan se, että kaikki yritykset eivät hae tukea, vaikka olisivat siihen oikeutettuja ja sulkemiskorvauksen yhteensovittaminen kustannustuen kanssa.

Vuoden 2022 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen ehdotetaan momentille 32.40.43 (Yritysten kustannustuki) 200 miljoonan euron määrärahaa. Määrärahan ylittävä tarve katettaisiin meneillään olevalta, viidenneltä kustannustukikierrokselta ylijäävällä osuudella. Toimeenpanoon ehdotetaan momentille 28.20.01 (Valtiokonttorin toimintamenot) 4,5 miljoonan euron määrärahalisäystä.

Artturi Björk

Erityisasiantuntija